

לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵלְמָלָא מְקַרָא כְּתוּב, אִי אֶפְשָׁר לְאָמְרוּ, שְׁנֵאמַר (בראשית ד') וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲשֶׁרִיךְ שְׂזִכִיתָ לְכֹךְ, וְאַחַר כֵּךְ וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בִּיָּדְךָ, אֵלּוּ הִרְשָׁעִים שְׂזִכִיתָם בְּתִשׁוּבָה, וְעֲשִׂיתָ אֶת נִשְׁמָתָם.

וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל (שם), אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַפְּסוּק הַזֶּה לֹא יִדְעֵנוּ מִי נָתַן מַעֲשֵׂר לְמִי. אֵלּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹתֵן לוֹ מַעֲשֵׂר. נוֹטֵל אוֹת אַחַת מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנוֹתֵן אוֹתָהּ עֲטָרָה עַל הַנִּשְׁמָה, שֶׁהוּא אַבְרָם. וְאִיזוֹ הִיא אוֹת אַחַת? אוֹת ה', כֹּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם בֵּה, לְהִיּוֹת צְרוּרָה בְּצִוּוֹר הַחַיִּים, וְנִשְׁלַמְתָּ בְּהִשְׁלַמְתּוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם י') וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׂמֶךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׂמֶךְ אַבְרָהָם, וְזֶהוּ הַמַּעֲשֵׂר שֶׁנָּתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ מְכַל? הוּא שְׂכִינְתּוֹ שֶׁל מְקוֹם, שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מֵהוּ שְׂכִינְתּוֹ (בראשית כד') וְה' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם כָּכָל? שֶׁהָשָׂרָה שְׂכִינְתּוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, אֵינן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מַשְׁפָּט בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הַבָּא, עַד בְּנִשְׁמַתָּם שֶׁל צְדִיקִים, שְׁנֵאמַר (איוב ד') מִנִּשְׁמַת אֱלוֹהֵי יֹאכְדוּ. וּכְשֶׁהֵם אוֹבְדִים, אֵינן אוֹבְדִים אֵלּא מֵאוֹתוֹ הַדִּין, שֶׁהַנִּשְׁמָה דְנָה לְרִשְׁעִים.

וְשְׁנִינּוּ, עַרְסִיא "ל שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנָם, עוֹמֵד לְפָנָי נִשְׁמַת הַצְּדִיקִים שֶׁלֹּא יִתְפַּלְלוּ עַל הַרְשָׁעִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁיתָנָם בְּרִשְׁוֹתוֹ לְהוֹרִידָם לְבָאָר שַׁחַת, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (בראשית יד') וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סָדָם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ. מֶלֶךְ סָדָם זֶהוּ שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנָם, הָעוֹמֵד עַל הַרְשָׁעִים, וְהוּא מֶלֶךְ סָדָם.

הוּא. וְאֵלְמָלָא מְקַרָא כְּתוּב אִי אֶפְשָׁר לְאָמְרוּ, שְׁנֵאמַר וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲשֶׁרִיךְ שְׂזִכִיתָ לְכֹךְ, וְאַחַר כֵּךְ וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בִּיָּדְךָ, אֵלּוּ הִרְשָׁעִים שְׂזִכִיתָם בְּתִשׁוּבָה, וְעֲשִׂיתָ אֶת נִשְׁמָתָם.

וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִיא קְרָא לֹא יִדְעֵנוּ, מִי נָתַן מַעֲשֵׂר לְמִי. אֵלּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹתֵן לוֹ מַעֲשֵׂר. נוֹטֵל אוֹת א' מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנוֹתֵן אוֹתָהּ עֲטָרָה עַל הַנִּשְׁמָה, שֶׁהוּא אַבְרָם. וְאִיזוֹ הִיא אוֹת אַחַת. אוֹת ה'. כֹּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם בֵּה, לְהִיּוֹת צְרוּרָה בְּצִוּוֹר הַחַיִּים, וְנִשְׁלַמְתָּ בְּהִשְׁלַמְתּוֹ. הַדָּא הוּא דְכָתִיב, (בראשית יז ה') וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׂמֶךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׂמֶךְ אַבְרָהָם, וְזֶהוּ הַמַּעֲשֵׂר שֶׁנָּתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ מְכַל, הוּא שְׂכִינְתּוֹ שֶׁל מְקוֹם, דְּהָא תְּנִינָן, אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מֵאִי דְכָתִיב וְה' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם כָּכָל, שֶׁהָשָׂרָה שְׂכִינְתּוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, אֵינן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מַשְׁפָּט בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הַבָּא, עַד שְׁנִמְלִיךְ בְּנִשְׁמַתָּן שֶׁל צְדִיקִים, שְׁנֵאמַר (איוב ד ט') מִנִּשְׁמַת אֱלוֹהֵי יֹאכְדוּ. וּכְשֶׁהֵן אוֹבְדִין, אֵינן אוֹבְדִין אֵלּא מֵאוֹתוֹ הַדִּין, שֶׁהַנִּשְׁמָה דְנָה לְרִשְׁעִים.

וְתֵאנָא, עַרְסִיא "ל שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנָם, עוֹמֵד לְפָנָי נִשְׁמַת הַצְּדִיקִים שֶׁלֹּא יִתְפַּלְלוּ עַל הַרְשָׁעִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁיתָנָם בְּרִשְׁוֹתוֹ לְהוֹרִידָם לְבָאָר שַׁחַת, הַדָּא הוּא דְכָתִיב, וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סָדָם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ. מֶלֶךְ סָדָם זֶהוּ שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנָם, הָעוֹמֵד עַל הַרְשָׁעִים, וְהוּא מֶלֶךְ סָדָם.